

1882

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

KATALONYA KRİZİ

BURÇİN KABAKCI

Araştırma Raporu

Ekonomik Araştırmalar ve Proje Müdürlüğü

KONYA

Ekim, 2017

www.kto.org.tr

İÇİNDEKİLER

Başlık	Sayfa
1. GİRİŞ	2
2. KATALONYA TARİHÇESİ	3
3. KATALANLAR NEDEN İSPANYA'DAN AYRILMAK İSTİYOR?.....	4
4. KATALONYA'DA REFERANDUM SÜRECİ ve SONRASI.....	5
5. KAYNAKÇA	7

1. GİRİŞ

Katalonya İspanya'nın İber Yarımadası'nda yer alan özerk bir bölgedir ve İspanya'nın en önemli gelir kaynaklarından biri olan Barcelona dahil 4 şehirden oluşmaktadır. En büyük şehri ve başkenti Barcelona'dır. İspanya'nın 2. en nüfuslu belediyesi ve Avrupa Birliği içerisindeki en yoğun nüfuslu kentsel alanıdır.

Katalanlar, İspanya'nın farklı özerk bölgelerinde de olduğu gibi kendilerine ait bir dile, tarihe ve kültüre sahiplerdir. Bölgede her sene 11 Eylül'de kutlanan ulusal günleri, Barcelona'nın 1714 yılında Kral 5. Felipe tarafından ele geçirilmesini ve bağımsızlığın ilan edilmesini simgelemektedir.

1930'lu yıllarda yaşanan İspanya İç Savaşının önemli nedenlerinden biri Barcelona'nın daha fazla siyasi bağımsızlık istemesiydi. İç Savaş, General Franco'nun diktatörlüğüyle sona ermiştir. Franco'nun 1975 yılında hayatını kaybetmesinin ardından İspanya demokrasiye geçiş yapmış, Katalonya'da dili tanınan özerk bir bölge olmuştur. Ancak, Katalonya o günden bugüne hala daha fazla siyasi bağımsızlık talep etmektedir.

Katalonya Haritası

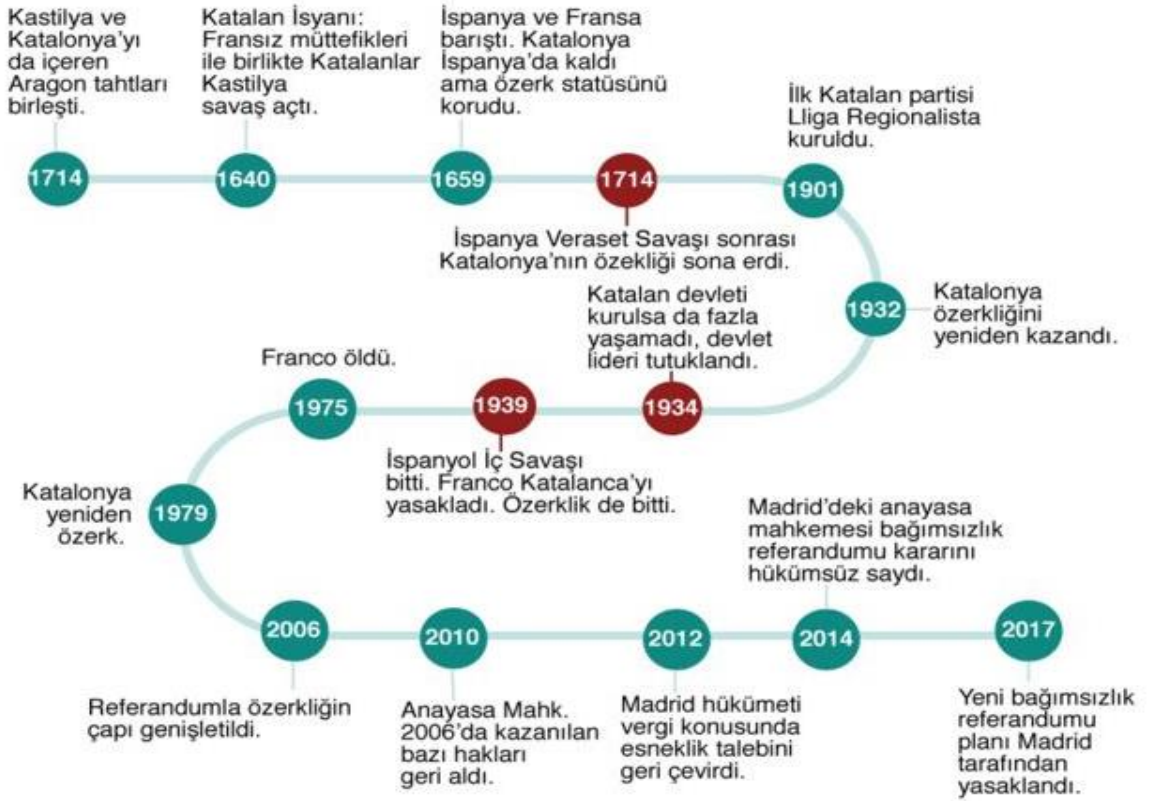

2. KATALONYA TARİHÇESİ

Katalonya, İspanya'nın kuzey doğusunda bulunan günümüzde büyük ölçüde eski Katalan Prensiği'nin sahip olduğu topraklardan oluşan özerk bir bölgedir. Kuzey sınırlarında Fransa ve Andorra, doğusunda Akdeniz, batı ve güney sınırlarında İspanyol özerk bölgeleri bulunmaktadır. Bölge'nin Akdeniz boyunca 580 km sahili vardır. Katalonya'da kullanılan resmi diller; Katalanca, İspanyolca ve Oksitanca'nın Aranca lehçesidir. Aranca, Aran Vadisi'nde yaklaşık 7 bin kişi tarafından konuşulmaktadır. Katalonya, 17 özerk İspanyol eyaletinin en büyük nüfus yoğunluğu olanıdır. Barcelona, Tarragona, Gerona ve Lebrida olmak üzere 4 ile ayrılmıştır. Barcelona, 50 İspanyol ili arasında nüfusu en yoğun olanıdır. 1464 yılında kurulan Barcelona Üniversitesi, eyaletin tek üniversitesidir.

Katalonya

3. KATALANLAR NEDEN İSPANYA'DAN AYRILMAK İSTİYOR?

Katalanların ayrılık isteme nedenlerini 4 başlıkta inceleyebiliriz;

- **Tarihsel Nedenler:** Katalanların ayrılık sebeplerini incelerken, bölgeyi özerk kılan birçok yönetim biriminin Katalanların elinden alındığı 11 Eylül 1714 Barselona Kuşatması'nı göz ardı etmemek gerekir. Katalanlar, bugünü unutmamak adına her yıl Ulusal Bayram olarak 11 Eylül'ü sokaklara çıkararak kutlamaktadır. Diada adını verdikleri bugünde bağımsızlıkçı olsun veya olmasın, her Katalan'ın kutladığı bugün ayrılık talebiyle özdeşleşmiş durumdadır. Geçtiğimiz 11 Eylül'de de Barselona'nın sokakları "Estelada" adını verdikleri sarı kırmızı bağımsızlık bayraklarıyla donatılmıştı. Bağımsızlık talebine tek tarihsel neden olarak 11 Eylül'ü gösteremeyiz. Avrupa tarihine damga vurmuş diktatör Franco dönemi, siyasi baskılar ve yıllarca süren Katalanca konuşma yasağı gibi nedenler Katalonya'nın bağımsızlık isteklerini perçinlemiştir. Sahip oldukları coğrafi ve kültürel zenginliklerine rağmen geçmişte İspanya içinde birçok kısıtlamaya maruz kalmışlardır.

- **Politik Nedenler:** İspanya'daki merkezi yönetimin ideolojisine, anayasaya ve demokrasi eksikliğine karşı çıkarak ayrılık talep etmektedirler. Franco kuvvetleri ile Cumhuriyetçiler arasında yaşanan İspanya İç Savaşı'nda Barselona'nın cumhuriyetçilerin cephesi olması, Katalan ayrılıkçılığına cumhuriyetçi bir nitelik yüklemektedir. Referandum sürecini yöneten aktörlerden biri olan Ulusal Katalan Birliği'nin faaliyetlerini referandum ile sınırlamaması, kentin her balkonunda asılı olan evet bayraklarının yanı sıra "Merhaba Cumhuriyet", "Merhaba Özgürlük", "Merhaba Demokrasi" yazılı afişlerinde de görmek mümkündür.

- **Kültürel – Milliyetçi Nedenler:** Tarihsel ve politik nedenlerle derinden ilişkili olmasının yanı sıra, Katalanların İspanyollarla olan kültürel farklılıklarını ön plana çıkaran ve Katalan milliyetçilerinin savunduğu nedendir. Bu grup, farklı bir dili ve kültürü olan Katalan kimliğinin yıllardır Fransız ve İspanyol devletlerinin baskısı ve tehdidi altında olduğunu savunmakta ve bağımsızlık talep etmektedir. Günümüzde Katalonya'da çift dilli bir eğitim sistemi yürütüldüğü ve tüm kamu kurumlarında Katalanca'nın geçerli olduğu, kendilerine ait meclisleri ve polis gücü olduğu göz önünde bulundurulduğunda bu tezin çok da geçerli olmadığı görülmektedir.

- **Ekonomik Nedenler:** Meydanlarda, mitinglerde diğer nedenlere nazaran daha az dile getirilmesine rağmen en güçlü neden olarak gösterilebilir. Barselona'nın sahip olduğu Akdeniz iklimi, zengin mutfağı ve olağanüstü mimarisi ile Katalonya'yı turistik olarak dünyanın en ilgili çekici şehirlerinden biri yapmaktadır. Her yıl düzenlenen Mobile World Congress vb. organizasyonlar Barselona'yı ve dolayısıyla İspanya'yı, iş dünyası ve yatırımcılar için cazip hale getirmektedir. İspanya ekonomisinin %19'unu oluşturan Katalonya, 222,5 milyar euroluk gayri safi milli hasılası ile dikkat çekmektedir. Katalonya'nın işsizlik oranı ve gelir eşitsizliğinin,

İspanya'nın kalanından çok daha düşük olması, Euro bölgesindeki birçok ülkeden daha zengin bir bölge olması İspanya için ciddi önem arz etmektedir. Ekonomik nedenlerle ilgili genel kanı; merkezi hükümetin bölgeye aldığından daha azını verdiği yönündedir.

Kaynak: Anadolu Ajansı

4. KATALONYA'DA REFERANDUM SÜRECİ ve SONRASI

2008 yılında tüm dünyayı etkisi altına alan ekonomik krizin İspanya'yı da sarsmasının ardından, ülkenin ekonomik açıdan güçlü olan bölgelerinden biri olan Katalonya, bağımsızlık talebini daha güçlü şekilde dile getirme başlamıştır. 2014 yılında düzenlenen ve resmi olmayan referanduma göre 5,4 milyon seçmenden 2,2 milyonu sandığa gitmiş ve oy kullananların %80'i bağımsızlıktan yana olmuşlardır.

2015 yılında düzenlenen yerel seçimlerde ise Katalan parlamentosunda ağır basan ayrılıktan yana partiler, 18 ay içerisinde referandum düzenleyeceklerini açıklamışlardı. Eylül ayının başında yapılan oylamalarda, Katalan parlamentosu 1 Ekim'de bağımsızlık referandumunu düzenleme kararı aldılar.

1 Ekim 2017 tarihinde Katalonya'daki seçmenler, İspanya Anayasa Mahkemesi'nin askıya alınmasına karar verdiği, merkez hükümetin de yasa dışı olarak kabul ettiği bağımsızlık

referandumu için sandık başına gittiler. Referandumun gerçekleşmemesi için İspanyol polisi ile ayrılık yanlısı Katalonlar karşı karşıya gelmiş ve 893 Katalon, 33 de polis yaralanmıştır. Yaşanan tüm arbedeye rağmen referandum toplam seçmenin %42,58'inin katılımıyla gerçekleşmiştir. 2.262.424 seçmenin oy kullandığı referandum 2.020.144 kişinin evet demesiyle sonuçlanmıştır.

Sonuçlar		
2017 Katalonya bağımsızlık referandumu		
Katalonya'nın cumhuriyet temelinde bağımsız bir devlet olmasını istiyor musunuz?		
Yer	Katalonya, İspanya	
Tarih	1 Ekim 2017	
	Oylar	%
✓ Evet	2.020.144	%91,96
✗ Hayır	176.565	%8,04
Geçerli oylar	2.196.709	%97,10
Geçersiz ve boş oylar	65.715	%2,9
Toplam oy	2.262.424	%100.00
Kayıtlı seçmen/katılım	5.313.564	%42,58

Seçim sonrasında belirsiz ve karışık bir sürece giren Katalonya ve İspanya arasındaki ilişki, Katalonya'nın 27 Ekim tarihinde tek taraflı bağımsızlığını ilan etmesiyle kopma noktasına gelmiştir. Bağımsızlık kararı İspanya'nın doğusundaki Katalonya özerk yönetimi parlamentosunda yapılan gizli oylamayla alınmıştır. Yapılan oylamadan 70 evet, 10 hayır ve 2 boş sonucu çıkmıştır.

Katalonya'nın tek taraflı bağımsızlığını ilan etmesinin ardından İspanya Başbakanı Rajoy, Katalonya özerk yönetiminde demokrasinin tekrar sağlanabilmesi için yasal, temiz ve özgür bir seçime gidileceğini açıklayarak erken seçime gidileceğini ve Yasalarının 155. Maddesini uygulayarak Katalonya Parlamentosunu feshettiklerini açıklamıştır. 155. Maddenin devreye sokulmasıyla birlikte Katalonya Özerk Yönetimi Hükümeti Başkanı Carles Puigdemont, Başkan

Yardımcısı Oriol Jungueras ve diğer hükümet üyeleri ile Katalonya özerk yönetimi İçişleri Bakanlığına bağlı olarak çalışan tüm polis müdürleri görevden alınmıştır. Aynı zamanda Katalonya özerk yönetiminin Brüksel hariç yurt dışındaki tüm temsilciliklerinin kapatılmasına da karar verilmiştir.

Katalonya Özerk Başkanı Puigdemont ve diğer görevden alınan Katalan yetkililer, görevden alınma sürecinin ardından Brüksel'e gitmişlerdir. Bir yandan bağımsızlığını ilan etmeye çalışan Katalonya Özerk yetkilileri kendilerini sadece Katalan halkının görevden alabileceğini söylerken, diğer yandan İspanya hükümetinin görevden alınanların yerlerine yapacakları atamaları yapması beklenmektedir. Geçtiğimiz günlerde emniyet müdürü de görevden alınan Katalonya yerel polis gücü Massos, yerel hükümet sarayı önüne ve bölgedeki meydana ilave güvenlik güçleri yerleştirmiş durumda. Madrid ve Katalonya arasında önümüzdeki günlerde de uzlaşma sağlanamayacak gibi gözükmektedir.

Katalonya'nın İspanya'dan tek taraflı bağımsızlık ilan etmesinin ardından Avrupa Birliği'nden ilk tepki "AB için hiçbir şey değişmedi. İspanya, bizim tek muhatabımız olmayı sürdürüyor" olarak gelirken, Birleşmiş Milletler ise "BM Genel Sekreteri, tarafları İspanya anayasası çerçevesinde siyasi ve yasal kanallar kurularak çözüm aramaya teşvik ediyor" olarak ilk açıklamalarını yapmıştır. Hem İspanyollardan hem de diğer ülkelerden destek göremeyen Katalonya'nın bağımsızlık ilanının geçerli olup olmayacağı önümüzdeki günlerde belli olacaktır.

5. KAYNAKÇA

- https://www.ntv.com.tr/dunya/katalonya-tek-tarafli-bagimsizlik-ilan-etti-merkezi-hukumetkatalonya-parlamento%2cn_olmuKYIkiDzm_epg5zkw
- <http://www.dw.com/tr/katalonyada-ba%C4%9F%C4%B1ms%C4%B1zl%C4%B1k-referandumu-%C3%B6ncesi-y%C3%BCr%C3%BCy%C3%BC%C5%9F/a-40457038>
- <https://journos.com.tr/ozerk-katalonya-katalanlar-bagimsizlik>
- <http://www.dw.com/tr/katalonyan%C4%B1n-%C3%B6zerkli%C4%9Fi-nas%C4%B1l-ask%C4%B1ya-al%C4%B1nacak/a-41041360>
- <http://www.hurriyet.com.tr/son-dakika-katalonya-lideri-belcikaya-uctu-40628012>
- http://www.bloomberght.com/haberler/haber/2062269-katalonya-tek-tarafli-bagimsizlik-ilan-etti?utm_source=webpush
- <https://www.evrensel.net/haber/336324/ispanya-katalonya-parlamentosunu-feshetti>